

Sygn. akt III AUa 1928/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 lutego 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Anna Rodak (spr.)

Sędziowie: SSA Mirosław Godlewski

SSA Joanna Baranowska

Protokolant: sekretarz sądowy Monika Nagy

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 14 lutego 2017 r. w Ł.

sprawę z wniosku D. O. reprezentowanego przez matkę **K. O. oraz K. P. (1) i P. P. (1) reprezentowanych przez matkę K. P. (2)**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o rentę rodzinną

na skutek apelacji K. P. (1) i P. P. (1) reprezentowanych przez matkę K. P. (2)

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 12 sierpnia 2015 r. sygn. akt VIII U 6620/13

1. **oddala apelację;**

2. **przyznaje i nakazuje wypłacić od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Łodzi na rzecz radcy prawnego M. M. kwotę 147,60 (sto czterdzieści siedem 60/100) złotych tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w drugiej instancji.**

Sygn. akt III AUa 1928/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 października 2013 roku, zmienioną decyzją z dnia 13 listopada 2013 roku (znak (...) R) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił K. W.--P. prawa do renty rodzinnej na rzecz małoletnich dzieci K. P. (1) i P. P. (1) po zmarłym ojcu D. P. (1).

Odwołanie od decyzji organu rentowego w dniu 14 listopada 2013 roku wniosła K. P. (2) podnosząc, że do okresów składkowych nie zaliczono okresu opłacania składek w czasie prowadzenia przez zmarłego działalności gospodarczej od 1 września 2006 roku do 20 maja 2010 roku. Wskazano też, że decyzja ZUS była przedwczesna jako, że w chwili jej D. P. (1) prowadził pozarolniczą działalność gospodarzą faktem opłacania tych składek, co ma znaczenie dla ustalenia istnienia prawa do renty rodzinnej.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Decyzją z dnia 10 października 2013 roku, zmienioną decyzją z dnia 13 listopada 2013 roku (znak (...) R) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił K. O. prawa do renty rodzinnej na rzecz małoletniego syna D. O. po zmarłym ojcu D. P. (1).

Odwołanie od decyzji organu rentowego w dniu 5 listopada 2013 roku wniosła K. O. podnosząc, że organ składkowy nie wliczył do okresów składkowych okresu prowadzenia przez zmarłego działalności gospodarczej w latach 1999-2002 oraz od 1 września 2006 roku do 20 maja 2010 roku. Skarżąca wskazała również na okoliczność, że w chwili wydania decyzji nie zostało jeszcze ukończony postępowanie wyjaśniające zmierzające do ustalenia, czy w powyższych okresach odprowadzono składki na ubezpieczenie społeczne, a okoliczność ta ma znaczenie dla ustalenia prawa do renty rodzinnej.

Organ rentowy wniosł o oddalenie odwołania.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 12 sierpnia 2015 roku Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił odwołania od przedmiotowych decyzji.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało poprzedzone następującymi ustaleniami faktycznymi:

K. P. (2) z małżeństwa z D. P. (1) ma dwoje dzieci: K. P. (1) urodzoną (...) oraz P. P. (1), ur. (...)

K. O. pozostawała w nieformalnym związku z D. P. (1), z którego urodził się, w dniu (...) syn - D. .

D. P. (1) zmarł dnia 30.04.2013 r.

W dniu 12 czerwca 2013 r. K. W.--P. złożyła wniosek o przyznanie prawa do renty rodzinnej na rzecz małoletnich dzieci K. P. (1) i P. P. (1).

W dniu 13 czerwca 2013 r. K. O. złożyła wniosek o przyznanie prawa do renty rodzinnej na rzecz małoletniego syna D. O..

Zaskarżonymi decyzjami organ rentowy odmówił przyznania wnioskowanych świadczeń wskazując, iż w ostatnim 10-leciu, przed dniem zgonu D. P. (1) [przyjmując, że w dacie zgonu zmarły był całkowicie niezdolny do pracy] zostały udowodnione 3 lata, 11 miesięcy i 28 dni okresów składkowych oraz 18 dni okresów nieskładkowych, łącznie 4 lata i 16 dni.

Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe z opinii biegłych sądowych: z zakresu chirurgii naczyniowej oraz neurologa, zlecając ustalenie możliwie dokładnej daty powstania, ewentualnej, niezdolności do pracy i ustalił, że zmarły D. P. (1), przed śmiercią, cierpiał na przemijającą niewydolność naczyń mózgowych . Schorzenia te nie naruszały sprawności organizmu w stopniu powodującym niezdolność do pracy.

Ustalając stan faktyczny, Sąd oparł się na dokumentach załączonych do akt sprawy, aktach rentowych, opiniach biegłych sądowych: z zakresu chirurgii naczyniowej i neurologa. Sąd uznał opinie biegłych za wiarygodne i przekonujące. Opinie zostały wydane po zapoznaniu się przez biegłych ze złożonymi do akt sprawy dokumentami medycznymi dotyczącymi D. P. (1). Opinie są dogłębne, wnikliwe, a wnioski orzecznicze logiczne, konsekwentne i merytorycznie uzasadnione. Na wniosek pełnomocnika wnioskodawczyni K. P. (2) , biegły neurolog sporządził opinie uzupełniające, w których odniósł się, nie tylko do zarzutów pod adresem opinii podstawowej, ale zgodnie z wymogami postępowania sądowego, przeanalizował aspekty związane z wykształceniem zmarłego, jego doświadczeniem zawodowym stopniem naruszenia sprawności organizmu przez zgonem, pod kątem zdolności do pracy.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, iż odwołanie nie jest zasadne.

Sąd wskazał, iż zgodnie z treścią art. 65 ust. 1 i 2 Ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 162 poz. 1118 z późn. zm.) renta rodzinna przysługuje członkom rodziny osoby,

która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń. Renta z tytułu niezdolności do pracy, w świetle art. 57 ust. 1 cyt. ustawy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki: jest niezdolny do pracy, ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy, a niezdolność powstała w okresach wymienionych w cyt. artykule, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów. Zgodnie z ust. 2 cyt. artykułu ustępu 1 pkt 3 nie stosuje się do ubezpiezonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy. Osoba niezdolną do pracy w świetle art. 12 ust. 1 ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu.

Ponadto, jak stanowi art. 58 ust. 2 cyt. Ustawy okres, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy.

Z dokonanych ustaleń wynika, że zmarły nie spełniał żadnej ze wskazanych przesłanek ustawowych. Nie posiadał uprawnienia do świadczenia z ubezpieczeń społecznych w postaci ustalonego prawa do emerytury lub renty, a nadto nie spełniał przesłanek do ich przyznania.

Sąd Okręgowy wskazał, iż z dokonanych w sprawie ustaleń wynika, że D. P. (1) przed śmiercią cierpiał na przemijającą niewydolność naczyń mózgu, schorzenia te nie naruszały sprawności jego organizmu, przed jego śmiercią, w stopniu powodującym niezdolność do pracy. U zmarłego przed jego śmiercią nie występowały objawy istotnego ograniczenia sprawności ruchowej w postaci niedowładu czy porażenia kończyn oraz zaburzenia koordynacji ruchowej powodujące długotrwałą niezdolność do pracy. Ponadto, nie udowodniono, że zmarły posiadał wymagany 5-letni wymiar okresów składkowych. Udokumentowano bowiem zaledwie 4 lata i 16 dni okresów składkowych. D. P. (1) miał, w chwili śmierci, niespełna 38 lat.

Mając na uwadze, że decyzja organu rentowego była prawidłowa, Sąd na podstawie art. 477 ze zn. 14 § 1 kpc orzekł jak w sentencji.

Apelację od powyższego wyroku wniosła K. P. (2) przedstawiciel ustawowy K. P. (1) i P. P. (1) zarzucając:

- naruszenie przepisów postępowania – art. 233 § 1 kpc poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów przez uznanie za wiarygodne i przekonywujące opinie biegłego neurologa, w sytuacji gdy złożone przez tego biegłego opinie nie spełniają wymogów określonych przez ustawodawcę i w konsekwencji przyjęcie, że zmarły D. P. (1) nie był niezdolny do pracy:

- obrazę przepisów prawa materialnego – art. 12 ust 1 w zw. z art.57 w zw. z art. 65 ust. 1 i 2 ustawy poprzez błędna wykładni skutek przyjęcia, że zmarły D. P. (1) w chwili śmierci nie był niezdolny do pracy niezdolny do pracy, a w konsekwencji odmowę przyznania renty na rzecz małoletnich dzieci K. P. (2)- K. i P., prawa do renty rodzinnej.

W konkluzji powyższych zarzutów skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w części pkt. 1 wyroku w zakresie oddającym odwołanie K. P. (2) poprzez uwzględnienie odwołania, zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie małoletnim dzieciom K. i P. P. (1) prawa do renty rodzinnej po D. P. (1).

W uzasadnieniu apelacji skarżąca podniosła, iż opinia biegłego neurologa nie spełnia wymogów bowiem biegły ograniczył się jedynie do lakonicznego stwierdzenia, że dolegliwości zmarłego D. P. (1), nie powodowały całkowite, ani częściowej niezdolności do pracy .

Organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje :

Apelacja nie jest zasadna, albowiem wyrok Sądu Okręgowego odpowiada prawu.

Zgodnie z przepisem art. 68 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, (Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.) dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione mają prawo do renty rodzinnej do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, a jeżeli ukończenie tego wieku nastąpiło na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, prawo do renty rodzinnej przedłuża się do zakończenia tego roku studiów. W myśl natomiast art. 65 ust. 1 i 2 cyt. wyżej ustawy, renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy lub emerytury, albo spełniała warunki do jej uzyskania i pobierania. Przy ocenie prawa do renty przyjmuje się, że osoba zmarła była całkowicie niezdolna do pracy.

W niniejszej sprawie bezspornym jest, że małoletni : K. P. (1) i P. P. (1) spełniali przesłanki z art. 68 ust. 1 pkt 2 cyt. ustawy, zaś zmarły ojciec wnioskodawców D. P. (1), nie miał w dacie śmierci ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, ani nie spełniał przesłanek do nabycia prawa do emerytury. Spór w niniejszej sprawie sprowadzał się zatem do kwestii, czy zmarły ojciec wnioskodawców, spełniał warunki do uzyskania i pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy.

Zasady nabywania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy regulują przepisy art. 57 i 58 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Zgodnie z art. 58 ust. 1 pkt 5 i ust. 2 cyt. ustawy warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, niezbędnego do nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął w/w okres w wymiarze co najmniej 5-ciu lat w okresie ostatnich 10- u lat przed datą w tym przypadku - zgonu.

W myśl art. 58 ust. 4 ustawy o FUS, obowiązującego od 23 września 2011 r., nie stosuje się ust. 2 do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy, o którym mowa w art. 6, wynoszący co najmniej 30 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy.

Sąd Apelacyjny w pełni podziela wnioski orzecznicze opinii biegłych wydanych w trakcie postępowania pierwszo instancyjnego. Z opinii tak biegłego neurologa jak i biegłego chirurga naczyń wynika niezbicie, że D. P. (1), przed datą zgonu cierpiał na przemijającą niewydolność naczyń mózgowych, które to schorzenie nie naruszało sprawności jego organizmu, w stopniu powodującym niezdolność do pracy. Z dokumentacji lekarskiej wynika bowiem, iż D. P. (1) był diagnozowany począwszy od 6.09.2000 r., kiedy to rozpoznano u niego zasłabnięcia z utratą przytomności z hiperwentylacją. Wówczas przeprowadzono u niego badanie przepływów w tętnicach domózgowych, po czym we wrześniu 2000 r. był hospitalizowany na Oddziale Neurologii Szpitala im. (...), gdzie w badaniu D. nie stwierdzono istotnych zmian w tętnicach domózgowych. Kolejne incydenty neurologiczne miały miejsce w 2003 r. (utrata przytomności- obserwacja w kierunku padaczki) i w 2006 r.(obserwacja w kierunku przemijającego niedokrwienia mózgu) oraz w maju 2007 r. (obserwacja w kierunku T.+ nerwica). Po tej dacie brak jest jakichkolwiek wpisów w dokumentacji lekarskiej . Obserwacja z wizyt z 2006 do maja 2007 r. prawdopodobnie dotyczy incydentów przemijającej niewydolności naczyń mózgowych. Incydenty o takim charakterze nie powodują całkowitej, a nawet częściowej niezdolności do pracy. Niezdolność do pracy D. P. (1) i to całkowitą, spowodował masywny krwotok podpajęczynówkowy prawdopodobnie z tętniaka w miejscu podziału lewej tętnicy szyjnej wewnętrznej.

W sposób uprawniony zatem Sąd I instancji uznał , iż brak jest podstaw do uznania, iż D. P. (1) przed datą zgonu był osobą chociażby częściowo niezdolną do pracy. Zauważyć należy, iż przedstawicielka ustawowa skarżących, reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, po złożeniu przez biegłych opinii uzupełniających , nie złożyła dalszych zastrzeżeń do tych opinii , a także wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii innych biegłych właściwych specjalności, którzy mogliby zakwestionować opinie wydane w przedmiotowej sprawie. W tych okolicznościach należy znać, iż materiał dowodowy jako niekwestionowany, stanowił podstawę ustaleń faktycznych Sądu I instancji.

Prawidłowo również Sąd I instancji uznał, iż w dacie śmierci D. P. (1), nie posiadał on wymaganego 5- letniego wymiaru okresów składkowych i nieskładkowych.

Zakończone, w toku postępowania przed Sadem Apelacyjnym, postępowanie przed organem rentowym, wykazało bowiem, iż D. P. (2) jako osoba prowadząca działalność gospodarczą, został wyłączony z okresów ubezpieczenia od 17.04.1999 r. do 1.04. 2001 r. i od 1.09.2006 r. do 31.12.2007 r. na skutek nieopłacania składki na to ubezpieczenie.

Przedstawicielka ustawowa wnioskujących oświadczyła, iż nie posiada żadnych dowodów potwierdzających opłacanie składek, na ubezpieczenie społeczne przez D. P. (1) ,w powyższym okresie.

Wobec powyższego apelacja skarżącej, jako całkowicie bezzasadna, podlegała oddaleniu, na podstawie art. 385 kpc .

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu Sąd orzekł na podstawie § 12 ust. 1 i pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 490 ze zm.).